

КАЗКИ ГРЕКІВ ПРИАЗОВ'Я ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У СІМ'Ї

У статті розглянуто роль і місце фольклору в сучасній педагогіці раннього дитинства, продовжено розробку вирішення проблем виховання дошкільників на фольклорних джерелах. Проаналізовано характерні особливості фольклору греків Приазов'я та використання прозаїчних форм фольклору у всебічному розвитку дітей дошкільного віку, формуванні первинних навичок художньо-мовленнєвої діяльності, вихованні морально-етичних якостей. На прикладі казок греків Приазов'я зроблено спробу узагальнити національний досвід формування образного мислення, уяви, а також регулювання поведінкової моделі дитини й педагогічного впливу на дітей з урахуванням їх вікових особливостей і національного менталітету.

Ключові слова: менталітет, національна культура, народна культура, фольклор, міф, казка, казки греків Приазов'я.

Життєвий досвід нагромаджується протягом усієї історії існування народу, відображуючись у народних традиціях. Багатий арсенал народних традицій, сформований у конкретних історичних умовах розвитку народу, повинен бути широко використаний. Культурна спадщина народу містить педагогічно ціннісні ідеї й століттями перевірений досвід виховання, які, розвиваючись, збагачують світову педагогічну думку.

Приазов'я – це регіон з досить багатим та різноманітним етнічним складом, у якому провідну роль у формуванні менталітету відіграють греки Приазов'я. Для сучасної світоглядно-ціннісної свідомості культури греків Приазов'я стає характерним особливе методологічне бачення, засноване на відновленні традицій, символічного світу і їх міфологічних джерел [11]. Філософія суспільного й родового буття сформувалася в глибинних шарах людського буття та культурі. Спосіб такого життя, як індивідуального, так і колективного, трансформувалася в ціннісні орієнтації та пріоритети, які збереглися переважно в звичаях предків, обрядах і ритуалах. Саме цим зумовлена **мета** нашої **статті** – розглянути фольклор греків Приазов'я як джерело, що відображає етнічний менталітет і спосіб виховання й навчання покоління, яке підрастає.

Так, питання сімейно-родового життя грецької діаспори в Україні досліджували: М. Араджионі, Ю. Іванова, І. Пономарьова, але це були праці історичного й етнологічного характеру [1, с. 65]. Кожне суспільство зацікавлене в збереженні та передачі нагромадженого досвіду, інакше неможливий не тільки його розвиток, а й саме існування. Знання культури власного народу, вміння зрозуміти його, бажання долучитися до його подальшого розвитку можуть стати основою активної творчої діяльності людини, якщо знайомити з рідною культурою з раннього дитинства.

Нагромаджений досвід, знання та вміння раніше передавали від дорослих до дітей переважно в сім'ях, тому основу народної педагогіки становить, перш за все, сімейна педагогіка.

Фольклор греків Приазов'я – це вже не вузька доріжка від минулого через сьогодні в майбутнє, а повноводне джерело – чисте й вічне. Тому пізнання дітьми народної культури, народної творчості, народного фольклору знаходить відгук у дитячих серцях, позитивно впливає на естетичний розвиток дітей, розкриває творчі здібності кожної дитини, формує загальну духовну культуру [11]. Завдяки фольклору дитина легше входить у навколишній світ, повніше відчуває красу рідної природи, засвоює уявлення народу про красу, мораль, знайомиться із звичаями, словом, разом з естетичною насолодою вбирає те, що називається духовною спадщиною народу, без чого формування повноцінної особистості неможливо.

Перші дослідження фольклору греків Приазов'я були здійснені в XIX – на поч. XX ст. Ф. Брауном [2, с. 78], С. Марковим [7, с. 406], М. Гайдаєм [3, с. 56] та ін. Із дослідників другої половини XX ст. варто згадати праці Т. Чернишової [11, с. 98], М. Араджионі [1, с. 93] та ін., які дають підстави для аналітичного дослідження проблем духовної культури греків Приазов'я.

Вивчення фольклору грецької народності в Україні становить великий інтерес для вчених різного профілю. Проте фольклор греків Приазов'я ще майже не вивчений.

Народна творчість була та залишається одним з найважливіших факторів впливу на всебічний і гармонійний розвиток особистості, як дитини, так і дорослого. Залучення дошкільника до усного фольклору особливо актуально в наш час – час сучасних технологій, коли діти швидше опановують Інтернет, ніж вчать читати.

Казка є необхідним засобом у формуванні дитиною світу, як зовнішнього, так і внутрішнього. У плані гармонійного розвитку особистості казки відіграють велику роль, адже впливають як на свідомі, так і на несвідомі сторони особистості, формуючи певні зразки поведінки. Казки викликають емоційний відгук дітей, демонструють різні виходи з конфліктних ситуацій, віру в усе добре і світле.

На жаль, казки поступово зникають із живого побуту, проте вони продовжують виконувати важливі функції: соціалізаційну, креативну, голографічну, розвивально-терапевтичну, культурно-етнічну, вербально-образну. Розглянемо кожну функцію детальніше:

1. Соціалізуюча функція казки, тобто при спілкуванні нових поколінь до загальнолюдського та етнічного досвіду, що акумульований в інтернаціональному світі казок.

2. Креативна функція, тобто здатність виявляти, формувати, розвивати й реалізувати творчий потенціал особистості, його образне та абстрактне мислення.

3. Голографічна функція виявляється в трьох основних формах:

- здатність казки в малому виявляти велике;
- здатність уявляти світобудову у тривимірному просторовому й часовому вимірах (небо – земля – підземний світ; минуле – сучасне – майбутнє);
- здатність казки актуалізувати всі органи чуття людини, бути основою для створення всіх видів, жанрів, типів естетичної творчості.

4. Розвивально-терапевтична функція, тобто виховання здорового способу життя, охорона людини від згубних захоплень, пристрастей.

5. Культурно-етнічна функція, тобто прилучення до історичного досвіду різних народів, етнічній культурі: побут, мова, традиції, атрибутика.

6. Вербально-образна функція, тобто формування мовної культури особистості, володіння багатозначністю й художньо-образним багатством мови [6, с. 23].

Таким чином, виходячи з вищеперелічених функцій казки, слід зазначити, що вона є ефективним педагогічним засобом, що дає змогу особистості не тільки розвивати власний потенціал, а й долучатися до соціального досвіду людства, накопичуючи тим самим індивідуальний соціальний досвід. Вивчення казки дає можливість виявити світоглядні установки, моральні уявлення, норми й правила поведінки їх творців.

Казки збирала румейська поетеса О.Н. Петренко-Ксенофонтова. Одна казка з її записів (“Лінива кішка”) була опублікована новогрецькою мовою в газеті “Новий шлях” (Ташкент), а в перекладі російською мовою О.М. Петренко й П.І. Ксенофонтова упорядкували збірник казок греків півдня Донбасу.

У казках греків Приазов’я (як румейського, так і урумського походження) сюжет, фабула розвитку подій, атрибутивні характеристики персонажів, зачин і кінцівки можуть бути схожими, а сюжетна експозиція, персоналізація дійових осіб завжди варіативні [5, с. 144].

Ідейна спрямованість казок греків Приазов’я є яскравим прикладом відображення багатовікової боротьби грецького народу за своє щасливе майбутнє. Фольклорну спадщину у вигляді казок завжди розглядають як основу для дефініції соціальної та моральної компонент побутування етносу.

Грецькі народні казки дуже неоднорідні за стилем, тематикою, походженням і художньою цінністю. Загалом вони представлені казками про тварин, побутовими та чарівними казками [4, с. 26]. Крім вищезазначених жанрів казок у греків, дослідниця Т. Чернишова виділяє ще один жанр – новелістичний [11, с. 101]. Він точно передає побут, обставини народного життя, проте містить вигадку, події та дії, яких насправді бути не може. У кожного жанрового різновиду казки є свої особливості, що виникли в результаті творчості народних мас, їх багатовікової художньої практики.

Казки про тварин – один із найбільш яскравих поетичних та соціально значущих явищ грецького фольклору [10, с. 68]. Зазвичай у грецьких народних казках про тварин героями є звірі (ведмідь, вовк, лисиця, заєць тощо), наділені однаковими, загальноприйнятими рисами характеру. Заєць боязливий, лисиця хитра, вовк жадібний, дурний, ведмідь незграбний, добрий. Кожна тварина в них – алегорія на цілий клас або тип людей, відносини між ними. Сміючись над вчинками тварин, автор висміює все суспільство.

Казки про тварин з найдавніших часів посідають важливе місце в системі ідейного, морально-етичного та морально-естетичного виховання покоління, що підрастає. Всім своїм існуванням вони стверджують перемогу розуму над грубою фізичною силою, добра над злом, проповідують ідею колективізму й дружби. Вивчення тваринного епосу дає змогу глибше пізнати історію народу, особливо на ранніх етапах, його побут, морально-етичні норми [4, с. 74]. Аналіз ідейного змісту та особливостей поетики казок про тварин дає можливість простежити деякі етапи еволюції фольклорного процесу, а також розкрити ті “закони краси”, за якими створювалися досконалі народнопоетичні твори.

До грецьких казок про тварин належать такі: “Ο λύκος και η αλεπού” (“Вовк та лисиця”, Урзуф), “Σκύλος και γάτα” (“Собака та кіт”, Сартана) [10, с. 135], “Ταξιδιώτης, ο λύκος και η αλεπού” (“Мандрівник, вовк та лисиця”, Кременівка), “Ποντίκι-κουτσός”, (“Кульгава миша”, Мангуш) [5, с. 82] “Γάμπας και κατσικίσιο”, (“Теля й козеня”, Ялта), “Πετεϊνός και κότα”, (“Курочка та півник”, Сартана) [12, с. 218] та ін. У простих, нехитрих творах цього циклу, які дбайливо й зацікавлено розповідаються дітям у кожній грецькій родині, обстоюється сила та мудрість слабких, відкинутих і приречених, їхня стійкість та витривалість, що ґрунтуються на вірі в добро, на взаємній підтримці й дружбі.

Аналізуючи грецьку народну казку “Πετεϊνός και κότα” (“Півник та курочка”) [12, с. 220] слід зазначити, що в ній автор наголошує на тому, що не слід бути жадібним до інших, адже за це можна добре поплатитися своїм здоров'ям і навіть життям. Жадібним у цій казці автор зображає півника, курочку ж навпаки – щедрою, доброю, дбайливою.

Таким чином, у казках про тварин діти чітко розпізнають межу між гарними і поганими вчинками, добром і злом, дружбою і ворожістю, заздрістю і доброзичливістю, жадністю і щедрістю тощо. Соборність – єдність справи, думки, почуття протистоять у казках егоїзму, жадібності, усьому тому, що робить життя сірим, нудним, прозаїчним. У казці відображаються й інші моральні цінності: доброта як милосивість до слабшого, яка панує над егоїзмом і виявляється в здатності віддати іншому спадщину й пожертвувати за іншого життя; страждання як мотив добродесних вчинків і подвигів; перемога сили духовної над силою фізичною. Втілення цих цінностей робить зміст казки глибшим на противагу наявності її призначення.

У казках про тварин діти засвоюють принцип соціальної ієрархії: сильний завжди вгорі. Це насамперед лев або ведмідь, що зовсім не означає, згідно з казкою, що сильний – найсправедливіший. Казка іноді пропонує дитині помірковувати про те, що таке справедливість і несправедливість.

Сюжет у грецьких народних казках, як і у фольклорних творах про тварин цього жанру більшості етносів, нескладний. Подій у них мало. Найчастіше розробляється мотив зустрічі: лисиці з вовком, людини з ведмедем, козла та барана з вовком і ведмедем, курочки з півнем тощо. Тривалість дії позначається системою повторів [9, с. 223].

Грецькі казки про тварин мало схожі на розповіді із життя тварин. Тварини в казках лише до певної міри діють у згоді зі своєю природою й більшою мірою виступають носіями того чи іншого характеру та виробниками тих чи інших дій, які повинні бути віднесені, насамперед, до людини. Тому світ звірів у казках доповнений людською уявою, він є формою вираження думок і почуттів людини, її поглядів на життя.

Наступний, не менш цікавий жанр грецької народної казки – чарівні казки. Тут усе незвичайно, фантастично, нереально. У грецьких чарівних казках створено цілий світ фантастичних предметів, речей і явищ. Чарівні казки – конкретні художні твори народного мистецтва. Фантастика казок створена колективними творчими зусиллями грецького народу. Як у дзеркалі, у ній відбилися життя народу, його вдача [4, с. 89].

Чарівна казка має в своїй основі складну композицію, яка має експозицію, зав'язку, розвиток сюжету, кульмінацію й розв'язку. В основі сюжету чарівної

казки оповідання про подолання втрати або нестачі, за допомогою чудових засобів або чарівних помічників. В експозиції казки присутні стабільно два покоління – старше (цар із царицею, король з королевою тощо) і молодше (хлопець з братами або сестрами). Також в експозиції присутнє відлучення старшого покоління. Посилена форма відлучення – смерть батьків. Зав'язка казки полягає в тому, що головний герой або героїня виявляють втрату чи нестачу, або ж тут наявні мотиви заборони, порушення заборони й подальша біда. Тут початок протидії, тобто відправлення героя з дому. Розвиток сюжету - це пошук втраченого чи відсутнього.

Кульмінація чарівної казки полягає в тому, що головний герой або героїня б'ються з потойбічною силою й завжди перемагають її (еквівалент битви – розгадування важких завдань). Розв'язка – це подолання втрати або нестачі. Зазвичай герой (героїня) в кінці набуває вищого соціального статусу, ніж у нього був на початку [8, с. 80].

На відміну від казок про тварин, у чарівних казках герої вже мають власні імена (Ламія, Яннакіс, Маріо, Маноліс та ін.), чітко простежуються фантастичність подій. Так, у грецькій чарівній казці “Н κόρη της μάγισσας” (“Відьмина дочка”) [10, с. 93] герої казок, тікаючи від відьми, перетворюються на різні предмети: церкву та дзвіницю, водицю й джерельце, море та качечку. Сама ж відьма стає хмарою. Неживі предмети при цьому стають живими (пташки, яких виліпили з муки, ожили та розмовляли людським голосом). У казці “То κορίτσι από την γλάστρα” (“Дівчина з квіткового горщика”) [10, с. 64] також виявляється елемент фантастичності (дівчинка народжується та живе у квітковому горщику, розмовляє із сонцем).

Знайомлячись із чарівними казками, діти спостерігають різноманітні моделі поведінки людей. Так, відьма у казках виступає лицемірною, злою, підступною, хитрою, підлою, заздрісною; принцеса, навпаки, доброзичливою, благородною, відважною, самостійною, розумною тощо. Неслухняність, непокірність, порушення заборони карається жорстокими випробуваннями. Головне в таких казках – боротьба за любов, за правду, за добро, негативні персонажі – фантастичні (відьма, чаклун та ін.).

У побутових казках немає див і фантастичних образів, діють реальні герої: чоловік, дружина, солдат, купець, бояриня та ін. У побутовій казці зображено звичайне життя людей, їх побут. З неї можна дізнатися, яким було селянське господарство, що робили селяни тощо. У них показано реальне життя, соціальний зміст; висміяно негативні людські якості: підлість, лицемірство, брехня, заздрість, жадібність тощо. Високі моральні якості належать не багатіям і людям високого рангу, а представникам із народу (солдатам, старим людям).

Однією з головних чеснот грецьких побутових казок вважається любов і шанобливе ставлення до батька й матері. Так, у грецькій побутовій казці “Κορίτσι στον πόλεμο” (“Дівчина на війні”) [5, с. 34] донька царя виступає надзвичайно сміливою, турботливою, на відміну від інших двох сестер, та йде на війну замість свого батька. Вона мужньо проходить усі випробування війни, перемагає та повертається додому.

У казці порушено питання про виховання працьовитості, яке зводиться в ранг моральної чесноти. На прикладі поведінки своїх героїв вона стверджує, що працювати повинен кожен член суспільства. Виховання цієї якості має почина-

тися ще в дитинстві з боку не кого-небудь, а саме батьків. Численні приклади зі світу казок свідчать про те, що право на щастя мають ті герої казок, хто вірний боргу, працьовитий і прагне добра. Побутові казки вчать виплутуватися з непротистих ситуацій, із честю виходити з випробувань, перемагати страх. Побутова казка дає правильну моральну орієнтацію, прищеплюючи любов до праці і повагу до людей, які працюють. Казку цікавлять питання, актуальні не стільки для окремо взятого індивідуума, скільки для тієї чи іншої спільності [4, с. 52].

Такі казки виховують у дітей почуття взаємодопомоги, дружби, єдності, вірності, щедрості, уміння підкоряти особисте загальному. Відповідно, заперечується егоїзм, індивідуалізм, тобто все, що заважає процвітанню колективу, сім'ї.

Серед основних жіночих якостей, що оспівуються в казках греків Приазов'я, є: працелюбність, терплячість, ввічливість, покірність. Водночас казка вселяє необхідність і навіть корисність випробування потужності жіночої любові й сили відданості своїм чоловікам. Казка вселяє можливість подолання різних життєвих незгод і пропонує це робити жінкам силою самої лише любові. Головна винагорода для дівчини (якщо вірити зразкам еллінської казки) – це вдалий шлюб “з кучерявим, молодим хлопцем” та багатство. Подальший розвиток “життєвого сценарію” героїні казки випускається (життя після весілля завжди залишається в казці “за кадром”). Образ чоловіка в грецьких казках зображували переважно, як сильного, працьовитого, домінуючого над жінкою [11].

Грецькі побутові казки короткі за своїм змістом. У центрі сюжету зазвичай один епізод, дія розвивається швидко, немає повторення епізодів, події в них можна визначити як безглузді, смішні, дивні.

Новелістичні казки мають однакову композицію із чарівними, але якісно відрізняються. У казці цього жанру, на відміну від чарівної, відбуваються справді надзвичайні події (працівник перемагає чорта) [8, с. 94].

Цікаві зачини й кінцівки казок греків Приазов'я. Типовий урзуф-ялтинський зачин: *“Мі та заманя мі та тірус, оди цавуріван мі та лагус, еспіранан мі т аліпус”* (“За тих часів, за тих років, коли зайцями орали, а лисицями поле засівали”) – у Греції не поширений. У селах Сартана, Зоможне, Кременівка та Куйбишеве відомий лише татарський зачин: *“Бір заман да вар іди, бір заман да йохіди”* (“Було не було”) або в перекладі місцевою говіркою: *“Ішин т асле йохсам тішин”* (“Було це насправді чи ні”).

Казка може починатися й без зачину: *“Єзінь енась васіояс мі т васідпула”* (“Жив був цар із царицею”), *“Канис васдеяс ітун біздетнийс”* (“В одного царя не було дітей”).

Серед кінцівок заслуговує на увагу витончена урзуф-ялтинська:

“Го па Имна аті, мена па те расані м, ббкані м ена алуг, та пубаря т тіритка, т рабь ступітик, пула пула зіяфетя ббкані м. Тига Їркумна спит, Нюня Гургурош петаксь сахтаря. Т алгу м паць амеса, аленсан та пубаря т, п'ят т рабь т, халасан акат уда та зіяфетя м, та пібіча сбрісан да, бибурса типта на сас фер” (“І я там була, і мене частували, дали мені коня. Ноги його з воску, хвіст з вичісків. Дали мені багато-багато гостинців. Коли я поверталася додому, Нюня Гургурош (сусідка розповідачки) викинула на дорогу жар з пічки. Наступив мій кінь на жар, розтанули йому ноги, зайнявся хвіст, покотилися додолу всі мої гостинці, хлоп'ята їх розтягли. Так я нічого не змогла вам привезти”) [11].

Своєрідною в казках Приазов'я є конкретизація географії та дійових осіб. У кінцівках слухачі і їх знайомі стають співучасниками казки. У тексті казки з'являються “їрманські васілея йрс, американські васілея йос”, події ніколи не переносяться у “тридев'яте царство, тридесяте господарство”.

Висновки. Підбиваючи підсумки, можна з упевненістю ще раз декларувати той факт, що казка є невід'ємною частиною фольклорного багатства будь-якого народу. Незважаючи на універсальність та інтернаціональність її сюжетів, кожен народ вкладає в казку свою особливу життєву й соціальну філософію, зумовлену сформованим традиційним побутом та історією, тому він має свої національні сюжети, а при спільності казкового сюжету створює його національну версію. Із цієї причини вивчення казки на конкретному національному ґрунті є важливим для з'ясування національного та міжнародного в цьому виді розповідного фольклору будь-якого народу.

Таким чином, саме існування казок греків Приазов'я зумовлено світоглядними установками її носіїв, які надавали їй не стільки розважальне, кумедне, скільки морально-етичне значення, виявляючи тим самим своє неоднозначне ставлення до казкового світу.

Якщо порівнювати казку з іншими літературними формами, то чітко буде видно безсумнівні переваги першої. Наприклад, міф, як і казка, говорить мовою образів, але він песимістичний, а діти не люблять поганих кінців, тому не сприймають міф як розповідь про щось цікаве і захопливе [6, с. 20]. Літературний твір має привертати увагу дитини, порушувати її допитливість, збагачувати життя, розвивати інтелект, допомагати розуміти саму себе, контролювати свої бажання й емоції, а також виражати все це словами. Всім цим вимогам задовольняє тільки казка. Діти, яких виховували на казках, мають більший словниковий запас, краще відчують мову й володіють нею, не кажучи про те, що на підсвідомому рівні в них закладається фундамент формування морально-етичних норм і правил, основи життєвого досвіду.

Список використаної література

1. Араджиони М.А. Греки Крыма и Приазовья: история изучения и историография этнической истории и культуры (80-е гг. XVIII в. – 90-е гг. XX в.) / М.А. Араджиони. – Симферополь : Амена, 1999. – 132 с.
2. Браун Ф.А. Мариупольские греки / Ф.А. Браун // Живая старина. – 1990. – Т. 1. – Вып. 2. – С. 78–92.
3. Гайдай М.М. Пісенний фольклор греків Приазов'я / М.М. Гайдай // Під одним небом. Фольклор етносів України. – К. : Головна спеціалізована редакція мовами національних меншин України, 1996. – С. 56–68.
4. Кербелите Б. Книга народных сказок: структурно-семантическая классификация литовских народных сказок / Бронислава Кербелите. – М. : РГГУ, 2001. – Ч. 2. – 724 с.
5. Кір'яков Л.Н. Казки греків Приазов'я / упор. Л.Н. Кір'яков, пер. А.Д. Андреева. – Донецьк ; Донбас, 2007. – 144 с.
6. Кольцова И.Н. Социокультурные функции сказки : автореф. дис. ... культурол. наук / И.Н. Кольцова. – Нижний новгород, 2000. – 28 с.
7. Марков С.И. Заметки о быте греков г. Мариуполя / С.И. Марков // Мариуполь и его окрестности. – Мариуполь, 1892. – С. 406–438.
8. Мепетинский Е.М. Сравнительная типология фольклора: историческая и структурная / Е.М. Мепетинский // Philologica. Памяти акад. В.М. Жирмунского, 1973.

9. Самохвалова Н. Новогреческий язык. Греческие сказки и легенды / Н. Самохвалова. – М. : АСТ : АСТ МОСКВА : Восток–Запад, 2008. – 249 с.
10. Харабадот Р.С. Греческие сказки села Большая Каракуба / Р.С. Харабадот. – Мариуполь : Федерация греческих обществ Украины, 2007. – 138 с.
11. Чернишова Т.М. Про грецький фольклор на Україні / Т.М. Чернишова // Нар. творчість та етнографія. – 1960. – № 4. – С. 97–103.
12. Μέγας Γ.Α. Ελληνικά παραμύθια / Γ.Α. Μέγας. – Α. – 1967. – 236 σ.

Стаття надійшла до редакції 15.01.2013.

Лукьянова С.О. Сказки греков Приазовья как средство воспитания детей в семье

В статье рассмотрены роль и место фольклора в современной педагогике раннего детства, продолжена разработка решения проблем воспитания дошкольников на фольклорных источниках. Проанализированы характерные особенности фольклора греков Приазовья и использование прозаических форм фольклора во всестороннем развитии детей дошкольного возраста, формировании первичных навыков художественно-речевой деятельности, воспитании морально-этических качеств. На примере сказок греков Приазовья сделана попытка обобщить национальный опыт формирования образного мышления, воображения, а также регулирования поведенческой модели ребёнка и педагогического влияния на детей с учетом их возрастных особенностей и национального менталитета.

Ключевые слова: менталитет, национальная культура, народная культура, фольклор, миф, сказка, сказки греков Приазовья.

Luk'yanova S. Tales of the Greeks of Azov region as a means of educating children in the family

This article is considered to a great role and place of folklore in modern pedagogics of babyhood, development of decision of the educational problems which based on the folklore sources. The main features of AzovSea Greeks folklore and use of prosaic forms of folklore are analysed in comprehensive development of children of preschool age, forming of primary skills of artistically-vocal activity, education of ethics internals. Fairy-tales of AzovSea Greeks given it a shot to generalize national experience of forming of vivid thought, imaginations, enriching experience equal as adjusting of behavior's model of child and degrees of pedagogical influence on children taking into account their age-related features and national mentality.

Key words: mentality, national culture, popular culture, folklore, myth, fairy tale, fairy tales AzovSea Greeks.